

1. számú melléklet – fiscalis jószágok lajstroma (1650)¹

Fiscalis uradalmi központok az 1650. évi medgyesi rendelkezés szerint

A térképeken² használt jelölések:

- kék → uradalmi központ
- piros → sine controversia fiscalis birtok
- zöld → 1650. október 24-én Medgyesen a fiscusnak ítélt birtok
- sárga → fiscalis részbirtok (portio)
- fekete → egyéb, nem fiscalis település (nagyobb térképeken a tájékozódás érdekében)

¹ EOE XI. 105–112.

² A Habsburg Birodalom Történelmi Térképei (<http://mapire.eu/hu/> – a letöltés ideje: 2016. november 16.): a térképen való ábrázolásra csak azon birtokok esetében került sor, ahol az uradalomhoz tartozó települések – melyek gyakran egymástól nagy távolságra helyezkedtek el – többsége jól láthatóan feltüntethető egy térképen.

Gyulafehérvárhoz tartozó jószágok

Uradalmi központ: Gyulafehérvár

Sine controversia fiscalis birtok: Tótfalud, Metesd, Gaurán, Czélma, Pojána, Dió-Mál, Remete, Ponor, Táthe, Dorombár, Sós-Patak, Strása, Dálya, Poklos, Felső-Gáld, Berve, Alamor, Oláh-Igen, Borbánd, Kisfalud, Saárd, Igen, Boros-Bocsárd, Szent-Imre, Benedek, Csüged, Váradgya, Tövis, Magyar-Orbó, Monora, Holdvilág, Preszáka, Nagy-Csergőd, Kis-Csergőd, Csanád, Sulinka (puszta)

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: Vláháza, Nyírmező, Kis-Orbó, Fel-Gyógy, Sorostély, Akmár, Karkó, Tibur, Királypataka, Henningfalva

Fiscalis részbirtok (portio): Miháczfalva, Demeter-Pataka

Kővárhoz tartozó jószágok

Uradalmi központ: Kővár

Sine controversia fiscalis birtok: Magyar-Berkesz, Kovács, Somkút-Pataka, Remete, Dragumerfalva, Berencze, Kölcse, Nagy-Nyíres, Kis-Jeder (puszta), Fejér-Szék, Somkút, Alsó-Fentős, Puszta-Fentős, Szappan-Pataka, Kőlczer, Törökfalva, Csólt, Gaura, Varajó, Berkesz-Pataka, Butácza, Kis-Bún, Kocsolát, Kozla, Kis-Nyíres, Tehén-Pataka, Nagy-Ilonda, Resztócz, Preluka, Sásza, Lemény, Kis-Berzó, Fringfalva, Románfalva, Csugasztra, Gropa, Sósmező, Kis-Magura, Bozonta, Szakállofalva, Karulya, Garbonáczfalva, Kovas-Kapálnak, Gyertyános, Draga-Vilma, Hagymás-Lápos, Körtvélyes, Köteles-Mező, Lukácsfalva, Aranyasfalva, Durusfalva, Szakatura, Stizer, Csernafalva, Csokmány, Ré-Kápalnak, Lacsina, Fanác, Bértfalva, Kis-Körtlvélyes, Szurdok-Kápalnak, Monostor-Kápalnak, Gyükeres, Darfalva, Magasfalva, Nagy-Bozonta, Szaszar, Koltó, Katalinfalva, Nagy-Bún, Hosszúfalva, Aranyas-Mező, Pojnicza, Fericz, Purkarecz, Diós-Patak, Málfalva, Pribékfalva, Pirosfalva, Csula, Hidegkút, Haurilla, Körtlvélyes-Rév, Toplicza, Csokoteszt, Litka, Szernicze, Tölgyes, Nagy-Jeder, Ilona-Pataka, Felső-Fentős, Nagy-Berzó, Felső Misz-Tótfalu

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: –

Fiscalis részbirtok (portio): –

Görgényhez tartozó jószágok

Uradalmi központ: Görgényszentimre

Sine controversia fiscalis birtok: Petelye, Magyar-Börkény, Alsó-Köhér, Felső-Köhér, Oláh-Bölkény, Sarapháza, Szent-Mihálytelke, Kéncses, Orsova, Libánfalva, Hodak, Kásva,

Adorján, Sósszentmárton, Kis-Oroszfalu, Nagy-Oroszfalu, Radnótfája, Hétbük, Alsó-Oroszi, Felső-Oroszi, Kakucs

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: –

Fiscalis részbirtok (portio): –

Gyaluhoz tartozó jószágok

Uradalmi központ: Gyalu

Sine controversia fiscalis birtok: Hideg-Szamos, Hév-Szamos, Szász-Lóna, Szász-Fenes, Türe, Darócz, Solyomtelke, Bács, Vista Nagy-Kapus, Oláh-Egerbegy, Körösfő, Zilah³

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: –

Fiscalis részbirtok (portio): –

Kolozsmonostorhoz tartozó jószágok

Uradalmi központ: Kolozsmonostor

Sine controversia fiscalis birtok: Jegenye

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: Bogártelke, Kajántó, Tiburcz

³ Körösfő és Zilah túl messze helyezkednek el a központtól, ezért nem kerültek fel a Gyaluhoz tartozó fiscalis birtokok térképére.

Fiscalis részbirtok (portio): Makó

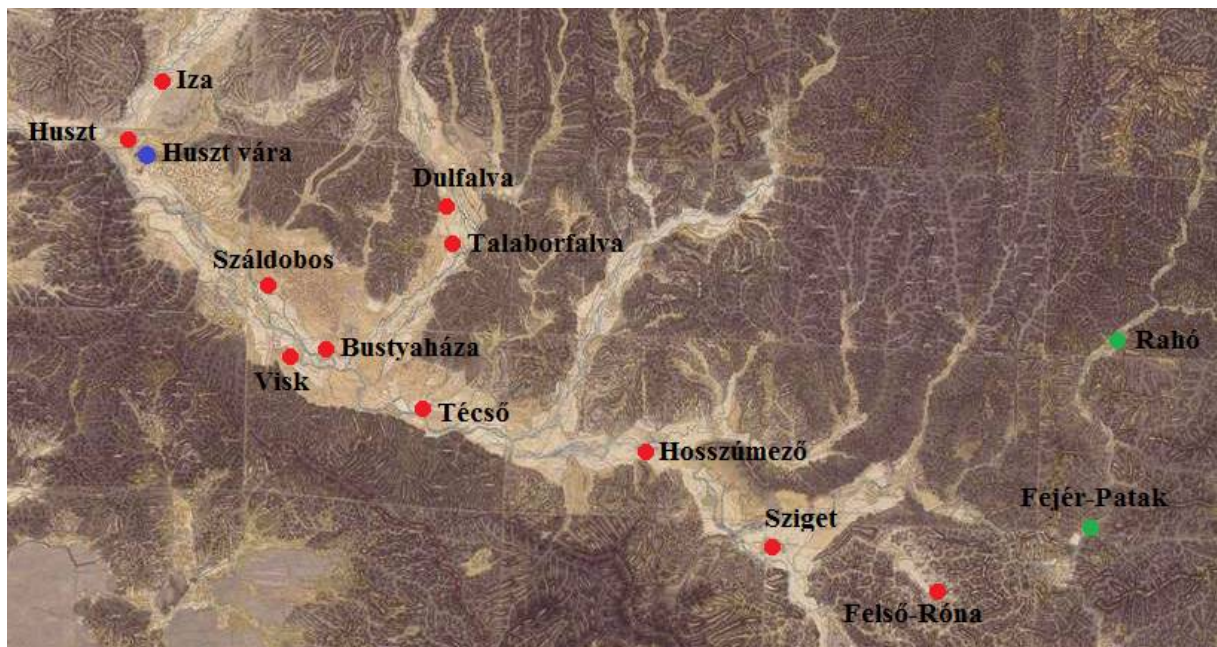
Huszthoz tartozó jószágok

Uradalmi központ: Huszt vára

Sine controversia fiscalis birtok: Huszt városa, Iza, Száldobos, Dulfalva, Talaborfalva, Bustyaháza, Visk, Técső, Hosszúmező, Sziget, Felső-Róna

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: Rahó, Fejér-Patak

Fiscalis részbirtok (portio): –

Szamosújvárhoz tartozó jószágok

Uradalmi központ: Szamosújvár

Sine controversia fiscalis birtok: Gerla, Újvár-Németi, Füzes, Bálványos-Váralja, Péterháza, Kápolna, Nikola, Vasas-Szentivány, Ormány, Kérő, Kohpataka, Negerfalva, Retteg, Oláh-Nyíres, Poján, Oláh-Györgyfalva, Magyar-Lápos, Domokosfalva, Debrecen, Disznópataka, Libaton, Oláh-Lápos, Tőkés, Macskamező, Torda-Vilma, Rohi, Karulyfalva, Szent-Márton, Szék, Kentelke, Szász-Nyíres, Somkút, Csicsó-Ujfalu, Mező-Szilvás, Kötke, Szász-Kerlés, Árokajla, Székely-Ajj, Csopelke, Debrek, Gancz, Lalfalva, Rogoz, Alsó-Szőcs, Felső-Szőcs, Ünőmező, Kupsafalva, Dánpataka, Ungurfalva, Sztojkafalva

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: Felső-Gyékényes, Felső-Ilosva, Oláh-Vásárhely, Ispánmező, Felőr, Emberfő, Csaba, Baton, Ulfalu, Vice

Fiscalis részirtok (portio): Hesdát, Sajgó, Alsó-Csobánka, Boncz-Nyíres

Fogarashoz tartozó jószágok

Uradalmi központ: Fogaras

Sine controversia fiscalis birtok: Betlen, Persány, Ohába, Vaad, Sebes, Nagy-Berivoj, Kis-Berivoj, Grid, Holbák, Sinka, Sarkanicza, Bucsum, Mondra, Kopacsel, Herszeny, Illyén, Rusor, Hurecz, Posorita, Nagy-Vajdafalva, Kis-Vajdafalva, Dridiff, Mardsina, Bráza, Netót, Desán, Felső-Szombatfalva, Lucza, Setsór, Szevesztrény, Ludisor, Lésza, Dragus, Vojla, Alsó-Szombatfalva, Besimbak, Korbi, Alsó-Vist, Felső-Utsa, Alsó-Utsa, Alsó-Árpás, Felső-Árpás, Thordoricza, Rétse, Pojána-Marul, Rás, Alsó-Porumbák, Felső-Porumbák, Kercsesora, Szaráta, Szkorej, Alsó-Kománia, Felső-Kománia, Alsó-Venicze, Felső-Venicze, Kocsoláta, Lupsa, Sárkány, Parró, Szunyogszeg

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: –

Fiscalis részirtok (portio): –

Váradhoz tartozó jószágok

Uradalmi központ: Várad

Sine controversia fiscalis birtok: Hajó, Magura, Szentlélek, Betfia, Vadásza, Szalka, Szöllős, Nagy-Keer, Csátár, Bihar, Püspöki, Ujlak, Kresnia, Tárkány, Bradest, Foltest, Petrócz, Kiskoh, Raczulen, Felső-Solymos, Jánosfalva, Varszád, Solymos, Magyarökrös, Lakottya, Sorbánfalva, Nagy-Karánd, Kis-Karánd, Rusafalva, Tenke, Bélfenyér, Sali, Csohi, Józsefháza, Alsó-Solymos, Karbunár, Kis-Belényes, Burda, Budarász, Bontest, Pucsavelest, Szlavest, Telek, Szaka, Kocsoba, Resztoka, Felső-Feketepatak, Alsó-Feketepatak, Sződ,

Felső-Pojen, Alsó-Pojen, Csomest, Harangmező, Belésen, Tarka-Mest, Sukány, Szkej, Lalest, Lunka, Nyíres, Petrelin, Szlavojen, Lakiczen, Köszvényes, Rihen, Vojen, Tatárfalva, Magyar-Pusztá-Venter, Czigánfalva, Béka falva, Sonkolyos, Alsó-Fenes, Füzegy, Praeszaka, Forrófalva, Oláhökrös, Szent-Miklós, Sziget, Csontaháza, Siat, Sipot, Pogány-Hodos, Ihar-Patak, Babostya, Oláh-Gyepes, Pakalest, Tatamérfalva, Felső-Mézes, Alsó-Mézes, Balilen, Hosszú-Aszó, Kólesd, Tarkanicza, Marczilla, Kápolnás-Gyanta, Vaskoh, Gyzán, Firicz, Felső-Kiskoh, Rumunest, Dobrován, Határ, Tulka, Szőkefalva, Poklosa, Kislaka, Pali-Újlak, Száldobágy, Lehencze, Merágh, Henkeresz, Almamező, Kalugyer, Szohoda, Kimpubboj, Versest, Brihen, Gyurazuld, Krajova, Buján, Felső-Versár, Alsó-Versár, Réz-Bánya, Kis-Bánya, Fanacz, Szegesztiely, Felső-Kuppan, Herczegen, Szegesd, Hegyköz-Pali, Szeleste, Mezgéd, Örményes, Hidastelek, Cseke, Rontó, Bucson, Dalom, Pata, Pata-Ösi, Kis-Hodos

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: Kalocsa, Szörnyüfalva, Patakfalva, Illyeháza, Kristor, Belényes

Fiscalis részbirtok (portio): Vásárhely, Pontosest, Széplak, Váradiősi, Magyar-Remete

Zalatnához tartozó jószágok

Uradalmi központ: Zalatna

Sine controversia fiscalis birtok: Petresán, Galacz, Praeszaka, Topánfalva, Kis-Aranyas, Nagy-Aranyas, Bisztra, Abrugyafalva, Körpönyös, Bucsum, Muska, Dupapiatra

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: –

Fiscalis részbirtok (portio): Fülesd

Dévához tartozó jószágok

Uradalmi központ: Déva vára

Sine controversia fiscalis birtok: Déva városa, Szántóhalom Asszú-Almás, Kersest, Popest, Nagy-Munczel, Kis-Munczel, Bretelien, Kaján, Koszolya, Herepen, Veczel, Aranyas, Völczes, Jófű (város), Gerend, László-Bregy, Szász-Disor, Mihelyesd, Alsó-Laposnyak, Felső-Laposnyak, Sztoncest, Plaj, Radulest, Fagyatsen, Sztregonia, Alsó-Prasznay, Felső-Prasznay, Roskány, Bank, Sziliste, Dragie, Kozest, Tej, Bukurer, Lesesd, Sess, Korom

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: Bajnicza, Kelle-Menes, Pesterő, Marczina, Jófű (falu), Dörczesd, Igeczfalva, Banyesd, Facs, Piva, Poruk, Burzina, Pomadia

Fiscalis részbirtok (portio): Szent-András, Kozsolya, Alsó-Lapud, Felső-Lapud, Ohaba, Poen

Boros-Jenőhöz tartozó jószágok

Uradalmi központ: Boros-Jenő

Sine controversia fiscalis birtok: Székes-Agyag, Rakaszeg, Mogyorós, Felső-Kertes, Árok, Monostor, Kender-ató, Gella, Feltót, Busztur, Vályarév, Nagy-Püly, Vári, Simánd, Lavocz, Apa, Gyarmat

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: Honczisor, Balta, Zöldes, Bratina, Pravalin, Kis-Kápolna, Nagy-Kápolna, Köved, Csigérfalva, Felső-Ménes, Vasolicza, Brán-Ménes, Nádas, Alsó-Füzege, Ples, Popp, Solymos, Oszoly, Martonos, Zomboly, Boros-Telek, Komlós, Marócz, Bakonszeg, Új-Árkos, Bernot, Sikola, Szent-Kereszt

Fiscalis részbirtok (portio): Haroklyán, Sebtely, Pankota

Lugoshoz és Karánsebeshez tartozó jószágok

Uradalmi központ: Lugos, és Karánsebes

Sine controversia fiscalis birtok: Szelha, Bényes, Válya-Lunga, Ó-Lugos, Serge, Mikefalva, Honoricz, Oláhság, Vízág, Zágos, Szentség, Hodos, Herendest, Dragumeres, Domboricza, Kastély, Zábor, Berincz, Ohába, Fikatur, Baziás, Zilágy, Vermes, Kárány

1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: –

Fiscalis részbirtok (portio): –

Nagyenyed városa

Uradalmi központ: Nagyenyed

Sine controversia fiscalis birtok: –

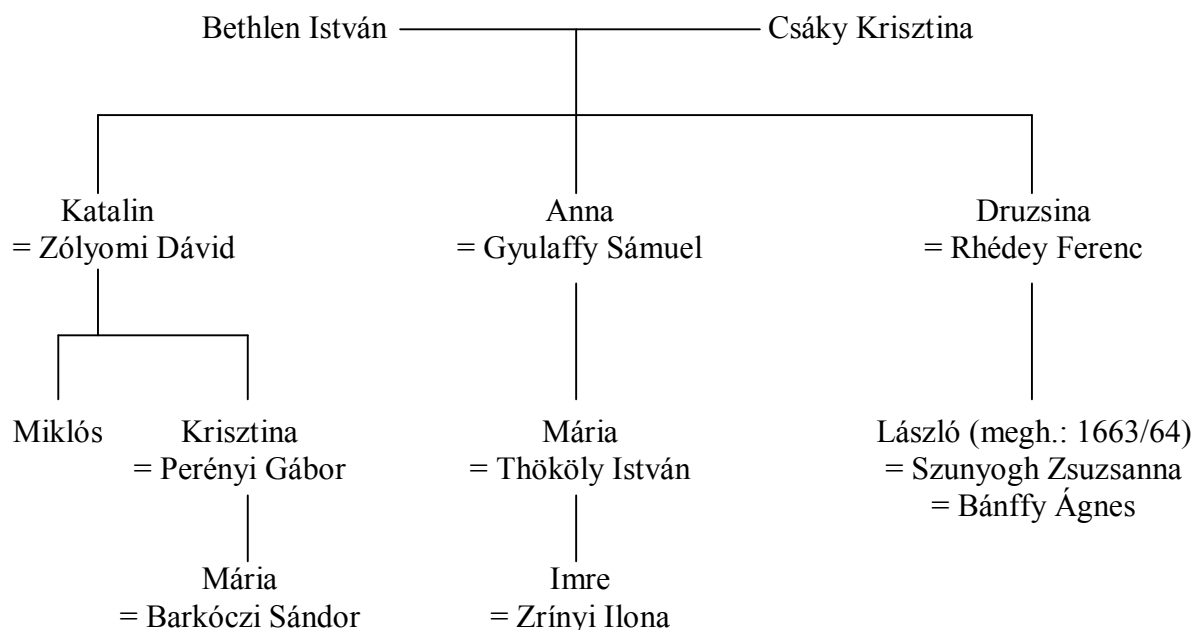
1650. október 24-én Medgyesen fiscusnak ítélt birtok: Fel-Enyed, Miriszló, Makszina⁴

Fiscalis részbirtok (portio): –

⁴ Makszina települést nem sikerült lokalizálni.

2. számú melléklet – iktári Bethlen István egyszerűsített leszármazotti táblája⁵

Iktári Bethlen István örökségén való osztozkodás számos problémát okozott Erdélynek. Az örökséghez tartozott két igen nagy jelentőségű uradalom, illetve vár, Huszt és Vajdahunyd. Bár Bethlen Istvánnak és Csáky Krisztinának 3 fiúgyermek is született, ezek örökös nélkül haltak meg még apjuk halála előtt, így az örökségen lányai, illetve az ő leszármazottaik osztoztak. 1666. március 16. előtt Huszton kötötték meg az első egyezséget a rokonok: Zólyomi Miklós és Barkóczi Sándor (neje, Perényi Mária nevében) a vajdahunyadi örökségről, ebből azonban kihagyták Thököly István gyermekeit, akikre viszont Rhédey Ferencné Bethlen Druzsina a saját részét átruházta (mivel egyetlen gyermektelen fia ekkor már meghalt).⁶ Részben Teleki Mihály Bornemissza Annának írt levelének, részben Thököly követelésének hála új szerződés kötöttet a vajdahunyadi örökségről Ebesfalván 1667. január 2-án Kapi György, Teleki Mihály és Bethlen Gergely jelenlétében. Ebbe már Thököly István gyermekeit is belefoglalták. Az egyezés értelmében Vajdahunyd fele Zólyomit, fele Thököly gyermekeit illeti, Illye pedig Barkóczi Sándorné birtoka lesz.⁷ Zólyomi később az egyezséget nem tartotta meg, pert indított a teljes örökségért, amit azonban mind a vármegyei, mind a fejedelmi táblán elvesztett.⁸ Zólyomi menekülése után Thököly magának követelte Zólyomi vajdahunyadi és huszti birtokrészét is [3.4 *Megszállás*].

⁵ Nagy I. 200. (Barkóczi), II. 70. (Bethlen), IV. 481. (Gyulaffy), IX. 230. (Perényi), IX. 243. (Rhédey), XI. 288–289. (Thököly), XII. 425–426. (Zólyomi)

⁶ TML III. 554.

⁷ EOE IV. 208–210.

⁸ EOE IV. 37.